

11.2. Arvelovsudvalgets overvejelser

11.2.1. Testamentarisk bestemmelse om overtagelse efter vurdering

Udvalget foreslår, at reglerne om testamentarisk bestemmelse om overtagelse efter vurdering for så vidt angår friarv udformes på samme måde som vedrørende tvangsarv, jf. pkt. 10.2.1. Baggrunden herfor er navnlig, at det ofte vil være vanskeligt at konstatere, om der er testamenteret over friarv eller tvangsarv. Gøres reglerne ens, opnås der en klarere og enklere retstilstand.

Der henvises til betænkningen s. 368, s. 372-373 og s. 375.

11.2.2. Successionsrækkefølger

Forbuddet mod ved testamente at indsætte flere ved testators død ufødte personer til at arve efter hinanden (forbuddet mod fideikommiss) i arvelovens § 68 knytter sig til Grundlovens § 84 og foreslås selvsagt videreført.

Med henblik på at klargøre at grundloven ikke udelukker, at flere personer indsættes til at arve efter hinanden, når blot der ikke indsættes mere end en ufødt person, foreslår udvalget en regel om, at friarv kan indsættes i en successionsrækkefølge. Herved forstås, at det ved testamente kan bestemmes, at friarv skal tilfalde en arving på første plads og derefter en eller flere arvinger på anden eller senere pladser.

Udvalget foreslår ikke deklaratoriske regler om retsvirkningerne af successionsrækkefølger. Det skyldes navnlig, at arveladers ønsker om udarbejdelse af en successionsrækkefølge ofte er konkret bestemte, og at der derfor ikke kan peges på en bestemt lovgivningsløsning.

Der henvises til betænkningen s. 335-337.

11.2.3. Båndlæggelse af friarv

Efter den gældende arvelovs § 65 er båndlæggelse af friarv ikke betinget af, at arveladeren finder dette stemmende med livsarvingens tarv. Som anført i pkt. 10.2.4.2. foreslår udvalget, at der skal være adgang til at frigive en båndlagt tvangsarv, når det er åbenbart, at båndlæggelsen ikke længere tjener et rimeligt formål. Denne bestemmelse skal også gælde for friarv. Da det ved vurderingen af, om en båndlagt arv skal frigives, er vigtigt at kende baggrunden for arveladerens beslutning om båndlæggelse, foreslår udvalget, at det også for så vidt angår båndlæggelse af friarv skal være en betingelse, at arveladeren finder, at dette er bedst for arvingen.

Efter den gældende arvelovs § 65, jf. § 62, stk. 1-3, kan reglerne om båndlæggelsens retsvirkninger fravi-

ges, når der er tale om båndlæggelse af friarv. Det forhold, at den gældende arvelovs § 62, stk. 1, efter de gældende regler kan fraviges ved testamente, indebærer, at arvingen kan gives adgang til at råde over kapitalen i særlige tilfælde. Det er udvalgets opfattelse, at adgang til rådighed over en båndlagt kapital bør indebære, at kreditorbeskyttelsen bortfalder. Der bør derfor ikke fremover være mulighed for at fravige reglen om, at arvingen ikke kan råde over kapitalen i levende live. Arveladeren bør dog fortsat have mulighed for at bestemme, at renter og indtægter i en periode ikke skal udbetales, men lægges til kapitalen.

Der henvises til betænkningen s. 305-307.

11.3. Justitsministeriets overvejelser

11.3.1. Testamentarisk bestemmelse om overtagelse efter vurdering

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets overvejelser om, at der bør gælde ens regler for testamentariske bestemmelser om overtagelse efter vurdering for så vidt angår tvangsarv og friarv.

Det foreslås i lovforslagets § 50, stk. 3, at en arvelader, som efterlader sig både fælleseje og fuldstændigt særeje, med respekt af ægtefællens rettigheder efter § 11, stk. 1, og § 91, stk. 2, ved testamente kan bestemme, om en livsarvingens ret til tvangsarv skal dækkes af fællesejet eller af særejet.

Udvalget kommer ikke ind på, om der skal gælde en tilsvarende bestemmelse i relation til friarv.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det imidlertid en naturligvis konsekvens af den foreslåede regel i § 50, stk. 3, at der i samme omfang bør gives mulighed herfor i relation til friarv, og at denne ret bør gælde i forhold til både ægtefællen, slægtsarvinger og testamentsarvinger. Lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises til lovforslagets § 59 og bemærkningerne til denne bestemmelse.

11.3.2. Successionsrækkefølger

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets overvejelser om behovet for en bestemmelse, der - som supplement til forbuddet mod oprettelse af fideikommiss - fastslår, at friarv kan indsættes i en successionsrækkefølge.

Ligesom udvalget finder Justitsministeriet heller ikke, at loven bør indeholde deklaratoriske regler om den konkrete udformning af successionsrækkefølger, da det ikke i praksis vil være muligt at udforme dækkende deklaratoriske regler for alle former for successionsrækkefølger om friarv.